

Znovuobjevte ztracené umění čtení grafů

Používání analýzy volume a spreadu

Todd Krueger

Většina obchodníků si je vědoma dvou široce rozšířených přístupů k analýze trhu, fundamentální analýzy a technické analýzy. Při každém z těchto přístupů lze používat mnoha metod, ale obecně řečeno se fundamentální analýza zabývá otázkou proč se něco na trhu stane, a technická analýza se pokouší odpovědět na otázku kdy se něco stane.

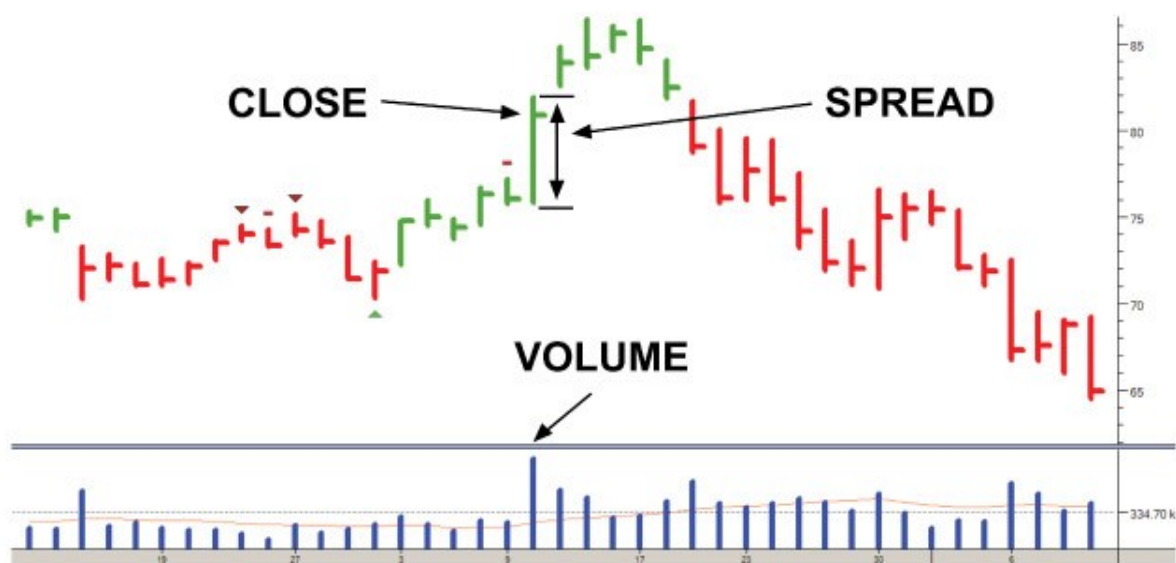
Existuje ale ještě třetí přístup k analýze trhu. Kombinuje to nejlepší z fundamentální a technické analýzy do jediného přístupu, který odpovídá na obě otázky „proč“ a „kdy“ současně. Tato metoda se jmenuje analýza volume a spreadu. Cílem tohoto článku je představit tuto metodologii komunitě obchodníků, načrtnout její historii, definovat trhy a časové škály, na kterých funguje, a popsat, proč funguje tak dobře.

Co je analýza volume a spreadu?

Analýza volume a spreadu (VSA) se pokouší zjistit příčinu pohybu cen. „Příčinou“ je jednoduše nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou na trhu, která je vytvořena aktivitou profesionálních obchodníků (smart money). Kdo jsou tito profesionální obchodníci? V každém oboru, ve kterém se točí peníze a lze v něm vydělat, najdeme profesionály. Existují profesionální prodejci aut, obchodníci s diamanty a uměním, a mnoho dalších v jiných průmyslových odvětvích. Všichni tito profesionálové mají na mysli jedinou věc: aby se udrželi v obchodu, musí vydělávat na rozdílech v cenách. Finanční trhy nejsou nijak odlišné. Lékařům se obecně říká profesionálové, nicméně jednotlivci se specializují na různé oblasti medicíny. Na finančních trzích máme profesionály, kteří se také specializují na různé finanční instrumenty: akcie, komodity, forex atd.

Aktivita těchto profesionálních obchodníků, a co je důležitější, jejich skutečné záměry, se jasně ukazují na grafu, pokud obchodník ví, jak je správně číst. VSA zkoumá vztahy mezi třemi proměnnými na grafu, aby určila stav rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou, a pravděpodobný krátkodobý směr pohybu trhu. Tyto proměnné jsou volume na cenovém baru, cenový spread neboli rozsah baru (nepleťte si se spreadem mezi bid/ask cenou), a cena při zavření baru (Obrázek 1).

FIGURE 1: Components of Volume Spread Analysis

Source: TradeGuider Systems

Zkušený obchodník je schopen za pomoci těchto tří informací jasně vidět, jestli se trh nachází v jedné ze čtyř fází: akumulace (profesionálové nakupují za velkoobchodní ceny), mark-up, distribuce (profesionálové prodávají za maloobchodní ceny) nebo mark-down. Většina neprofesionálních obchodníků má malé pochopení významu volume. Možná je tomu tak kvůli malé dostupnosti informací o této životně důležité části analýzy grafů. Interpretovat graf bez volume je podobné jako kupovat si auto bez nádrže. Ke správné analýze volume je ale třeba si uvědomit, že zaznamenané informace o volume představují pouze polovinu informace nutné k dosažení správných závěrů. Druhou polovinu najdeme v cenovém spreadu (rozsahu).

Volume vždy ukazuje množství aktivity, která proběhla, a cenový spread ukazuje pohyb ceny na tomto volume. Některé technické indikátory se pokoušejí kombinovat volume a pohyb cen dohromady, tento přístup má ale svá omezení: někdy se trh vydá nahoru na vysokém volume, jindy ale může udělat přesně totéž na nízkém volume. Cena se může náhle vydat do strany nebo dokonce spadnout, a to na přesně stejném volume! Na cenu tedy zjevně působí i jiné faktory. Jedním z nich je zákon nabídky a poptávky. To je právě to, co VSA tak jasně identifikuje: převaha nabídky nad poptávkou, a trh musí padat; převaha poptávky, a trh musí růst.

Dlouhý a prokázaný rodokmen

VSA je vylepšením původní metodologie Richarda D. Wyckoffa, který začal pracovat na burze roku 1888 jako poslíček ve věku 15 let. V roce 1911 začal vydávat své týdenní předpovědi, a na výši své popularity měl údajně více než 200 000 předplatitelů. V roce 1931 publikoval svůj korespondenční kurz, který je dostupný dodnes. Wyckoffova metoda se ve skutečnosti vyučuje v rámci vysokoškolského studia na Golden Gate Univerzity v San Franciscu. Wyckoff údajně nesouhlasil s analytiky, kteří obchodovali na základě patternů signalizujících nákup nebo prodej. Domníval se, že mechanické nebo matematické analytické techniky nemohou soupeřit s dobrým výcvikem a zkušeným úsudkem.

Práci započatou Wyckoffem dále rozvinul Tom Williams, bývalý institucionální obchodník s akciemi s patnáctiletými zkušenostmi z šedesátých a sedmdesátých let. Williams rozvinul důležitost cenového spreadu a jeho vztah jak k volume, tak k závěrečné ceně. Williams mohl rozvinout svojí metodologii díky unikátní situaci, ve které se nacházel. Mohl monitorovat efekty obchodní aktivity profesionálů na pohyb cen na grafu. Díky tomu byl schopen rozeznat, jaké efekty mají akce profesionálů na různé akcie, které prodávali a nakupovali. V roce 1993 zpřístupnil svoji práci veřejnosti, když vydal knihu *Master the Markets*.

Univerzální přístup

Stejně jako lze Wyckoffův přístup aplikovat univerzálně na všechny trhy, totéž platí i pro VSA. Funguje na všech trzích a na všech časových škálách, pokud má obchodník přístup k histogramu volume. Na některých trzích to bude skutečně zobchodované volume, jako například u jednotlivých akcií, na jiných trzích je třeba pracovat s tickovým volume, jako je tomu na forexu. Protože forex není centralizovanou burzou, skutečně zobchodované objemy nejsou dostupné, to ale neznamená, že obchodník nemůže na forexu analyzovat volume, je třeba jenoduše použít tickové volume.

Představte si volume jako množství aktivity na každém jednotlivém baru. Pokud je na něm vysoká aktivita, pak obchodník objektivně ví, že se na trhu silně podíleli profesionální obchodníci. Pokud je na něm malá aktivita, pak se profesionálové z trhu stáhli. Každý z těchto scénářů má dopad pro rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na grafu, a může obchodníkovi pomoci určit pravděpodobný krátkodobý až střednědobý směr trhu. Později si v článku ukážeme příklad z forexu. Stejně jako VSA představuje univerzální přístup pro všechny trhy, funguje stejně dobře na všech časových škálách. Nezáleží na tom, jestli obchodník sleduje tříminutový graf, nebo denní či týdenní graf – principy zůstávají stejné. Je jasné, že pokud je nabídka přítomna na tříminutovém grafu, výsledný pohyb bude menší než nabídka ukazující se na týdenním grafu, ale výsledek přebytku nabídky na grafu je v obou případech stejný: příliš mnoho nabídky znamená, že trh musí jít dolů.

Proč to funguje?

Každým trhem hýbe nabídka a poptávka: nabídka od profesionálních obchodníků a poptávka od

profesionálních obchodníků. Pokud se na trhu více nakupuje než prodává, trh půjde nahoru. Pokud se více prodává než nakupuje, trh půjde dolů. Než ale někdo získá dojem, že čistý trh je takto snadné, je třeba si uvědomit, že je v tom mnohem více než tato jednoduchá logika. To je důležitá část, kterou si neprofesionální obchodníci neuvědomují! Princip popsáný výše je správný, nabídka a poptávka ale fungují na trhu dosti odlišným způsobem. Aby trh trendoval nahoru, musí se na něm více nakupovat než prodávat, ale nakupování není nejdůležitější částí rovnice vzestupu ceny. Aby se objevil skutečný uptrend, nesmí na trhu docházet k silnému prodeji (nabídka). Protože na trhu nejsou žádní velcí prodejci, kteří by pohyb zastavili, trh může pokračovat nahoru.

Čeho si většina obchodníků není vůbec vědoma je to, že většina nakupování již proběhla na nižších cenách v rámci akumulace. A tento velký nákup se ve skutečnosti ukáže na grafu jako bar/y směřující dolů s vysokým volume. VSA učí, že síla se na trhu ukazuje na barech směřujících dolů, a slabost se ukazuje na barech směřujících nahoru. To je přesný opak toho, co většina obchodníků považuje za pravdu o trhu. Aby se objevil skutečný downtrend, musí na trhu chybět silné nakupování (poptávka), které by cenu pohyb dolů brzdilo a zastavovalo. Jediní obchodníci, kteří dokáží takto silně nakupovat, jsou profesionálové, kteří ale prodali již dříve na vyšších cenách během fáze distribuce. Profesionální prodej se na grafu ukáže na barech směřujících nahoru s vysokým volume, které ukazuje slabost. Protože v trhu nyní dochází jen k velmi slabému nakupování, bude trh padat dolů dokud neskončí mark-down fáze. Profesionální obchodníci nakupují do prodeje, který je takřka vždy vyvolán špatnými zprávami. Tyto špatné zprávy podpoří veřejnost (dav) k prodeji (takřka vždy se ztratou). K tomuto profesionálnímu nakupování dochází na barech směřujících dolů. Tak tomu je již dobře po stovku let, a většina malých obchodníků o tom přesto neví – až do dnes.

Příklad VSA

Podívejme se nyní na jasnou ukázkou nabídky vstupující do trhu, kdy profesionální obchodníci začnou prodávat do rostoucího trhu. Podívejte se na obrázek 2, který ukazuje spotový forex trh na třicetiminutovém grafu amerického dolaru proti švýcarskému franku. Tento trh byl v mark-up fázi až do baru označeného 1. Všimněte si masivního volume na up baru s velmi širokým spreadem, který zavřel v polovině. To je signální znamení profesionálů prodávajících do trhu. Obchodník se musí podívat na tento bar a uvědomit si, že pokud by veškerá aktivita na tomto baru představovala nakupování, jak by mohl zavřít v polovině? Protože profesionální obchodníci obchodují s velmi velkými objemy, musí prodávat do rostoucího trhu, když dav nakupuje. To je způsob, jakým se zbavují svých velkých pozic v neprospěch nic netušící veřejnosti. Tento druh baru se často objeví při zprávách, které retailovým obchodníkům připadají velmi býčí, a zvou je k otevření dlouhých pozic. Když k tomu dojde, vytvoří to pro profesionální obchodníky příležitost zbavit se systematicky svých pozic a začít prodávat, aniž by svým vlastním prodejem pohnuli cenou proti sobě.

Správně vyškolený obchodník okamžitě pochopí, že když bar zavírá uprostřed jako tento a s masivním volume, znamená to změnu vlastnictví od profesionálů k obchodníkům, které VSA označuje jako „slabé“, a kteří se brzy ocitnou na špatné straně obchodu. Vzpomeňte si na analogii použitou dříve: profesionální obchodníci zde prodávají za maloobchodní ceny (distribuce) své pozice, které dříve nakoupili za velkoobchodní ceny (akumulace). Na baru označeném 2 vidíme další prodávání od profesionálů, kde dokončují přesun svých pozic do rukou slabých obchodníků. Školený obchodník to může vidět když bar 3 zavře níže a potvrdí, že na předchozím baru došlo k velkému prodeji.

Nebud'te součástí davu

Podívejme se, co se právě na grafu stalo. Profesionálové prodali své pozice veřejnosti zvané „dav“ nebo „slabí obchodníci“. Jak by mohla cena pokračovat nahoru, když profesionálové nebudou vyšší ceny podporovat, a v trhu již nezůstali žádní další nakupující? Bez nakupujících, kteří by cenu podpořili, bude cena padat dolů během mark-down fáze (Obrázek 3). Abychom vysvětlili, proč cena na jakémkoliv trhu padá, připomeňme si dříve uvedené tvrzení: „Aby se objevil skutečný downtrend, musí na trhu chybět silné nakupování (poptávka), které by pohyb dolů brzdilo a zastavovalo. Jediní obchodníci, kteří dokáží takto silně nakupovat, jsou profesionálové, kteří ale prodali již dříve na vyšších cenách během fáze distribuce.“

Když cena spadne dostatečně daleko, profesionální obchodníci vstoupí do trhu a nakupují (za velkoobchodní ceny) od „slabých obchodníků“, kteří jsou nuceni prodávat se silnými ztrátami, a cyklus se znovu a znovu opakuje. To je způsob, jakým fungují všechny trhy! Protože profesionální obchodníci se specializují na mnoho různých trhů a mnoho časových škál, stejné sekvence událostí se odehrávají na grafech na všech časových škálách. V tomto článku jsme se dívali na třicetiminutový graf, ale stejně tak dobře to mohl být týdenní graf. Trh, na který jsme se dívali, byl forex, ale analýza volume a spreadu funguje stejně tak dobře pro akcie, futures a komodity. VSA je metodologie analýzy trhu, která odpovídá obchodníkovi na dvě nejdůležitější otázky, na které musí znát odpověď, aby mohl úspěšně obchodovat – proč a kdy. Proč se trhy pohybují je dáno nabídkou a poptávkou profesionálních obchodníků, a kdy se pohybují bude možné pochopit, až obchodník získá důkladnější pochopení analýzy volume a spreadu.